

ERITYISET PAINOALUEET

Koonnut Laura Sirviö
ohjaava erityisopettaja
Kuopion kaupunki

mukaellen
opetusneuvos
Pirjo Koivula
Opetushallitus

- Erityiset painoalueet määrittyvät keskittyen oman vuosiluokan paikallisen opetussuunnitelman oppiaineiden sisältöalueisiin (kaikki “ässät” tulee käydä läpi). Vuosiluokan tavoitteita ei kuitenkaan saa alentaa.
- **Erityisissä painoalueissa vähennetään sisältöjä ja niihin liittyviä oppimistehtäviä sisältöalueiden sisällä.** (Poikkeuksena tilanne, jos oppilaalla on perusopetuslain 18§:n mukainen vapautus jonkin osa-alueen opiskelusta.)
- ERITYISET PAINOALUEET SIIS OVAT YLEISEN OPPIMÄÄRÄN TAVOITTEISIIN PYRKIMISTÄ SISÄLTÖJÄ SUUNNITELLUSTI VÄHENTÄMÄLLÄ.

Milloin erityiset painoalueet käyttöön?

Erityiset
painoalueet
käyttöön, kun
muut koulun
tukitoimet ja
eriyttämisen
keinot ovat jo
kokeiltu ja
arvioitu
riittämättömiksi

Opiskelun erityisiä painoalueita voidaan
käyttää vain
tehostetun tai erityisen tuen aikana.

Tavoitteena on auttaa oppilasta ottamaan
haltuun opinnoissa etenemisen kannalta
välttämättömät sisällöt.

Keskittymällä olennaiseen oppilaalle jää
voimavaroja vahvistaa oppimaan oppimisen
taitojaan.

Oppimissuunnitelma: PEDAGOGISET RATKAISUT

Oppiaineet	Eriytynen painoalue	Tavoitteet	Toteutus	Sisältö
<input type="text"/> <input type="button" value="☰"/> <input type="button" value="⊕"/>	☐ Eriytynen painoalue			

Osaamisen osoittamistavat	Osaamisen arviointitavat, -kriteerit ja ajankohdat

HOJKS: PEDAGOGISET RATKAISUT

Oppiaineet ja aineryhmät sekä valinnaiset opinnot, joita oppilas opiskelee sekä oppiaineiden vuosiviikkotuntimäärät

Oppiaineet	Vuosiviikkotuntimäärä	Yksilöllistetty	Valinnainen aine	Erytynen painoalue	Tavoitteet	Toteutus
<input type="text"/> <input type="button" value="☰"/>	<input type="text"/>	☐ Yksilöllistetty	☐ Valinnainen aine	☐ Erytynen painoalue	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="button" value="⊕"/>						

Arvioinnissa käytettävät menetelmät joiden avulla oppilas voi osoittaa osaamistaan hänelle sopivin tavoin.

Osaamisen osoittamistavat

Osaamisen arviointitavat, -kriteerit ja ajankohdat

Syynä
motivaation
puute, suuret
poissaolot tai
opintojen
hidas
eteneminen

- Oppilaalla ei ole motivaatiota opiskella. Painoalueiden järjestäminen tilapäisesti oppilaan toivotun opiskelumotivaation parantumisen ajaksi. Opiskelupaineen helpottaminen tilapäisesti.
 - Oppilaalla paljon poissaoloja. Painoalueiden järjestäminen (tilapäisesti) opiskelun etenemisen turvaamiseksi.
- > suoritetaan oppiaineesta määräaikana karsittu (eriytetty) oppimäärä, jolla voidaan turvata suoritus (arvosana 5) ja opintojen eteneminen.
- Opiskellaan vain tärkeimmät oppisisällöt. Pyritään korvaamaan opiskeltava määrä laadulla eli mieluummin opiskellaan tärkeimmät oppisisällöt kunnolla, kuin kaikki juosten.

Ennen yksilöllistämistä

- Ennen oppimäärän yksilöllistämisen pohtimista, on kokeiltava oppiaineessa/oppiaineissa painoalueittain opiskelu.
- Tavoitteita ei voida alentaa, ilman että oppimäärä on yksilöllistetty erityisen tuen päätöksessä.
- Mikäli edes painoalueittain opiskelulla oppilas ei saavuta arvosanaa viisi (5), voidaan oppiaineen yksilöllistämisen prosessi laittaa eteenpäin.

Miten ydinsisällöt valitaan?

- Sisältö määritellään oppilaan tilanteen ja potentiaalin mukaisesti. On tärkeää, että oppilaan edistymistä painoalueittain oppimisessa arvioidaan ja lisätään tarvittaessa.
- **Painoalueet eivät ole koko lukuvuoden pysyvä staattinen kokonaisuus.** Painoalueet muuttuvat oppilaan tilanteen mukaan. Jos oppilas alkaa edistyä ja alkaa saamaan opiskelustaan kiinni, niin painoalueittain tapahtuva opiskelu tulee päättää.
- Aikarajaa painoalueittain opiskelun järjestämiselle ei ole määritelty.

Erityiset painoalueet: ydinsisällöt, tavoitteet, arviointi ja toteutus

T1- T4 S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista, toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista eri viestintäympäristöissä. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja olla kohtelias, toimia tavoitteellisesti ja esittää oma mielipiteensä ja perustella se ottaen toiset huomioon. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Ohjataan kokonaisilmaisuuksiin, hyödynnetään draaman toimintamuotoja erilaisten ajankohtaisten aiheiden, teemojen ja kirjallisuuden käsittelyssä. Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Tavoitteet	Arvioinnin kohde	Arvosana 8	Oppimisympäristön huomioid, ohjauksen huomioid, eriyttäminen,
T1 <u>opastaa</u> oppilasta <u>vahvistamaan taitoaan</u> toimia rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä ja <u>ilmaisemaan</u> mielipiteensä	Puheviestintä-tilanteissa toimiminen	Oppilas esittää ajatuksiaan ja ilmaisee mielipiteensä itselleen tutuissa viestintäympäristöissä.	
T2 <u>ohjata</u> oppilasta <u>huomaamaan</u> omien kielellisten ja viestinnällisten valintojensa vaikutuksia ja <u>huomioimaan</u> toisten tarpeita ryhmäviestintätilanteissa	Toiminta vuorovaikutus-tilanteissa	Oppilas hyödyntää äänenkäytön, viestien kohdentamisen ja kontaktinoton taitoja erilaisissa vuorovaikutustilanteissa, osaa muunnella viestintätapaansa tilanteen mukaan ja pyrkii ottamaan muiden näkökulmat huomioon.	
T3 <u>ohjata</u> oppilasta <u>käyttämään</u> luovuuttaan ja <u>ilmaisemaan</u> itseään monipuolisesti erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman avulla	Ilmaisukeinojen käyttö	Oppilas osaa käyttää kokonaisilmaisun keinoja omien ideoidensa ja ajatustensa ilmaisemiseen ryhmässä, osaa pitää lyhyen valmistellun puheenvuoron tai esityksen sekä osallistuu draamatoimintaan.	
T4 <u>kannustaa</u> oppilasta <u>kehittämään</u> myönteistä viestijäkuvaa sekä halua ja kykyä toimia erilaisissa, myös monimediaisissa vuorovaikutustilanteissa	Vuorovaikutustaitojen kehittyminen	Oppilas ottaa vastaan palautetta omasta toiminnastaan ja antaa palautetta muille.	

OPPIMISEN TAVOITTEET, 9.LK KUOPION OPS	SISÄLTÖALUE	OSAAMISEN KUVAUS ARVOSANALLE 5 PÄÄTTÖARVIOINNISSA
T1 Oppilas on fyysisesti aktiivinen, kokeilee erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelee aktiivisesti.	S1, fyysinen toimintakyky	Oppilas osallistuu satunnaisesti ja valikoiden liikuntatuntien toimintaan.
T2 Oppilas havainnoi itseään ja ympäristöään eri aistien avulla ja tekee tarkoituksenmukaisia ratkaisuja.	S1, fyysinen toimintakyky	Oppilas osaa kertoa joitain havaintojaan ja hyödyntää niitä opettajan auttamana omassa toiminnassaan.
T3 Oppilas kehittää tasapaino- ja liikkumistaitojaan erilaisissa oppimisympäristöissä	S1, fyysinen toimintakyky	Oppilas osaa käyttää ja yhdistää tasapaino- ja liikkumistaitoja joissakin opetetuissa liikuntamuodoissa.
T4 Oppilas kehittää välineenkäsittelytaitojaan erilaisissa oppimisympäristöissä.	S1, fyysinen toimintakyky	Oppilas osaa käyttää välineenkäsittelytaitoja joissakin opetetuissa liikuntamuodoissa.
T5 Oppilas arvioi, ylläpitää ja kehittää fyysisiä kunto-ominaisuuksiaan.	S1, fyysinen toimintakyky	Oppilas osaa kertoa joitain fyysisten kunto-ominaisuuksien arviointimenetelmiä ja toisen ohjauksessa harjoittaa ominaisuuksiaan
T6 Oppilas vahvistaa uima- ja vesipelastustaitojaan.	S1, fyysinen toimintakyky	Oppilas osaa uida 10 m.
T7 Oppilas toimii tunneilla turvallisesti ja asiallisesti.	S1, fyysinen toimintakyky	Oppilas osaa kertoa , miten toimitaan turvallisesti ja asiallisesti, sekä toimii ja varustautuu yleensä ohjeiden mukaan.
T8 Oppilas työskentelee kaikkien kanssa ja pystyy säätämään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa.	S2 sosiaalinen toimintakyky	Oppilas työskentelee valikoimiensa ihmisten kanssa sekä säätää toimintaansa ja tunneilmaisuaan niin, että pystyy toimimaan liikuntatilanteissa muiden kanssa.
T9 Oppilas toimii reilun pelin periaatteiden mukaisesti ja ottaa vastuuta yhteisistä	S2 sosiaalinen toimintakyky	Oppilas osaa kertoa reilun pelin periaatteita ja kantaa satunnaisesti vastuuta yhteisistä oppimistilanteista

Painoalueittain järjestettävä opetus

- Oppilas yleisesti osallistuu uuden opiskeltavan asian opetukseen, mutta hänen omat oppimistehtävänsä painottuvat hänelle valituille alueille ja keskeisiin asioihin.

Suunnittelu ja arviointi

- Oppimissuunnitelmassa tai HOJKSissa kuvataan painoalueiksi valittujen sisältöjen ohella myös mahdollisimman konkreettisesti,
 - miten oppilas työskentelee,
 - mitä muuta tukea hän saa ja
 -minkälaisin tavoin hän voi osoittaa osaamisensa.
- Huoltajan ja oppilaan tulee tietää, miten suurta osaa oppiaineen sisällöistä oppimissuunnitelmaan kirjatut painoalueet edustavat jomiten niiden hallinta suhteutuu hyvän osaamisen tai päättöarvioinnin kriteereihin.

Painoalueittain järjestettävän opiskelun arviointi

- **Oppilaan tietoja ja taitoja arvioidaan suhteessa yleisen oppimäärän tavoitteisiin.** Minitavoitteet painoalueiden arvioinnissa voi olla sovitusti oppiaineen läpipääseminen eli arvosana 5. Ylätavoitetta ei voida määritellä.
- **Painoalueittain opiskeltaessa sisällöt ovat suppeammat verratessa yleiseen oppimäärään, ja niiden tarkoituksena on tukea oppilasta yleensä tilapäisten vaikeuksien läpi.**
- Painoalueittain opiskelussa ei saa tulla tilannetta, että oppilaalle määritellyt erityiset painoalueet estäisivät oppilasta saamasta hyvää todistusarviointia, jos hänellä on siihen potentiaalia.

Lähteet ja linkit:

- <https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/sisallot/466341>
- <https://docplayer.fi/42362054-Tukea-tarvitsevan-oppilaan-arviointi-pirjo-koivula-opetusneuvos-opetushallitus.html>
- <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/opiskelun-erityiset-painoalueet-eriyttamisen-menetelmana>

